

آینده روابط اسرائیل و ترکیه

سرویس ترکیه/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس ترکیه : عکس العمل ها و مواضع ترکیه از زمان درگیری های غزه علیرغم روابط تجاری عالی باعث تعجب اسرائیل شده است. در چندین دهه ای که از تاسیس اسرائیل می گذرد، استراتژی ما «گریز از مرکز» بوده است. این استراتژی در واقع نتیجه وضعیت ژئوپولیتیک منطقه است که کشورهای عربی با ادعای محو اسرائیل سر تا سر منطقه را احاطه نموده اند.

این محاصره در يك لایه نبوده؛ بلکه در چند دایره ما را محاصره کرده اند. در همسایگی ما مصر، اردن، سوریه و لبنان قرار دارند. در لایه دوم کشورهای عراق، عربستان، لیبی و کشورهای شمال آفریقا و کشورهای خلیج فارس قرار دارند. این وضعیت است که اسرائیل را به فکر انداخت که روابط مستحکمی با کشورهایی در خارج از این لایه ها ایجاد کند. بدین جهت از همان ابتدا، اسرائیل روابط نظامی، اقتصادی و دیپلماتیکی با ترکیه و ایران ایجاد کرد.

در طی این سی سال که از تاسیس اسرائیل می گذرد، استراتژی «گریز از مرکز» ویژگی های خوب خود را نشان داد و توانست در پس دیوار روابط سرد، گرم ترین روابط را با انکارا و تهران ایجاد کند. در آن سال ها مقامات امنیتی اسرائیل همکاری امنیتی بسیار نزدیکی با مقامات ایرانی داشتند. این روابط شامل همه مسائل امنیتی و همه مسائل نظامی می شد. در آن زمان اسرائیل بیشترین مقادیر سوخت خود را از ایران و از طریق بندر ایلات تامین می کرد و فراموش نکنیم که در آن زمان مصر، تنگه خود را بسته بود که یکی از علل از

سر گیری جنگ بود. در آن زمان استراتژی گریز از مرکز باعث شده بود اسرائیل بتواند از این محاصره رها شود و نقش ترمزی را برای کینه جوئی های کشورهای عربی ایفا کرد. اما این استراتژی از سال 1979 با انقلاب اسلامی در ایران متزلزل شد و همه روابط گرمی که در این سی سال بین ایران و اسرائیل تنیده شده بود تقریباً يك شبه از بین رفت. در مقابل روابط ما با ترکیه بهتر شد. این روابط خوب، فراتر از تعداد پروازهایی است که توریست های اسرائیلی را به ترکیه منتقل می کرد. همچنین فراتر از آموزش های نظامی مشترک است، ولی در مقابل امروز نیز این روابط گرم با ترکیه به خطر افتاده است.

حزب عدالت و رشد به رهبری رجب طیب اردوگان که نخست وزیری ترکیه را نیز برعهده دارد، انتقادهای بسیار تندی را از اسرائیل آغاز کرده است که به دنبال عملیات ارتش اسرائیل در لبنان و غزه شاهد آن بودیم و در همان وقت ترکیه به صورت محرمانه و نیمه محرمانه روابط خود را با ایران و گروه های اسلامی دیگر مستحکم کرده است. بر اساس نظرسنجی های اخیر، میزان سامی ستیزی در میان مردم ترکیه حتی از کشورهای عربی نیز بیشتر شده است. علی رغم همکاری های نظامی بین ترکیه و اسرائیل و علی رغم آمادگی ترکیه برای میانجیگری بین اسرائیل و سوریه، اسرائیل نباید به این روابط بیش از حد اعتماد نماید و خواستار تداوم آن باشد.

فروپاشی روابط بین اسرائیل و ایران و رو به ضعف نهادن روابط بین اسرائیل و ترکیه، این اندیشه را تقویت نموده است که باید استراتژی خود را تغییر بدهیم و وقت آن رسیده است که استراتژی گریز از مرکز را کنار بگذاریم و در عوض به جای آن به کشورهای مرکزی یعنی کشورهای عربی همسایه توجه بیشتری از خود نشان دهیم. در سالی که انقلاب اسلامی ایران روی داد، معاهده صلح و سازشی بین اسرائیل و مصر باعث شد کشوری که بیشترین تاثیر را بر اسرائیل می گذارد به يك کشوری با سیاست های بی طرف سرد تبدیل شود و علی رغم انتقادات شدیدی که به مصر در آن زمان روا داشت، ولی سیاست های کنونی مصر به يك رویه عملی در بین کشورهای عربی تبدیل شد و

اکنون کشورهای عربی بجای اینکه به فکر محو اسرائیل باشند، در واقع به فکر نحوه سازش و صلح با اسرائیل هستند. هم زمان با تغییر سیاست های این کشورهای عربی ما شاهد بودیم که نقاط مشترکی در منافع ملی ما و این کشورها بوجود آمد و همه ما خواهان مقابله با ایران و اسلام تندرو هستیم. شاید هنوز کمی زود باشد که سیاست ترجیح اطراف بر مرکز را به خاک بسپاریم و بجای آن سیاست ترجیح کشورهای مرکز را بر کشورهای دورتر، محور کار خود بسازیم. اما در عین حال اسرائیل باید تلاش کند روابط مستحکمی بین ارتش خود و ارتش برخی کشورهای عربی ایجاد کند. این امر از طریق ایجاد روابط اقتصادی ممکن است که به دنبال آن بازگشائی دفتر حافظ منافع اسرائیل در پایتخت این کشورها، قدم بعدی خواهد بود.

از لحاظ سیاسی، تصمیم گیرندگان و تعیین کنندگان سیاست های کلان اسرائیل باید به دنبال نقاط مشترکی بین سیاست های خود و طرح صلح عربستان باشند و بدین وسیله حمایت همه جانبه کشورهای عربی را برای هر صلحی بین اسرائیل و فلسطین دنبال کنند. همچنین باید به دنبال راهی برای افزایش نقش مصر و کشورهای عربی دیگر در تلاش های انجام گرفته برای تضعیف حماس در غزه باشند و باید اردن را در بهبود اوضاع امنیتی کرانه باختری یاری داد. آنچه که برای اسرائیل مهم می نماید این است که اسرائیل باید از خود انعطاف پذیری و هوشمندی کافی نشان بدهد تا بتواند با تغییرات ژئوپلیتیکی در منطقه مقابله کرده و از آن به نفع خود بهره ببرد.

پایان پیام.